

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Кафедра іноземних мов

ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА (ІТАЛІЙСЬКА)

Методичні рекомендації до практичних занять

Освітній рівень – другий освітньо-науковий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 025 Музичне мистецтво

Харків - 2022

Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (італійська)» для здобувачів другого освітньо-наукового рівня вищої освіти галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 Музичне мистецтво. 13 с.

Укладач: старший викладач кафедри іноземних мов Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського Боровенська Тетяна Олексіївна.

Рецензенти:

Сидорова М. О., кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри німецької філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Лаптінова Ю.І., кандидат філософських наук, старший викладач кафедри іноземних мов Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Методичні рекомендації до практичних занять затверджено на засіданні науково-методичної ради Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського (Протокол від _____ 202_ року №_).

© Боровенська Т.О., 2022

© Харківський національний університет
мистецтв імені І. П. Котляревського, 2022

1. Анотація навчальної дисципліни

Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (італійська)» складено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни для здобувачів другого освітньо-наукового рівня вищої освіти галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Метою вивчення навчальної дисципліни є опанування знань, напрацювання навичок і вмінь такого рівня, який забезпечує необхідну для фахівця комунікативну спроможність у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній та письмовій формах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- граматичні особливості письмової та усної іноземної комунікації;
- лексичні особливості іноземного тексту фахового спрямування;
- риторичні прийоми, які використовуються в презентаціях і виступах іноземною мовою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **уміти**:

- володіти широким спектром мовних засобів, які дозволяють ясно й вільно в межах відповідного стилю висловлювати свої думки на загальні та професійні теми;
- спонтанно висловлюватися іноземною мовою на будь-яку тему в професійних ситуаціях;
- користуватися професійною лексикою іноземної мови;
- здійснювати термінологічний пошук;
- демонструвати впевнене володіння організаційними структурами, службовими частинами мови та іншими засобами зв'язності.

Опанування матеріалу навчальної дисципліни передбачає практичних занять.

2. Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів денної форми навчання

Опанування матеріалу навчальної дисципліни передбачає практичних занять в обсязі, що визначений у робочому навчальному плані. Обсяг практичних занять для здобувачів денної форми навчання складає 64 години.

Тема 1. Знайомство. Зустріч. Написання та алфавіт.

Кількість годин: 4 години.

Мета: ознайомити здобувачів з алфавітом; розширити знання студентів про італійську мову, лексичний та граматичний аспект; розвивати фонетичний та інтонаційний слух, мовну здогадку.

Зміст практичного заняття: Алфавіт та вимова букв. Робота з діалогом «Come ti chiami?». Закінчення іменників чоловічого та жіночого роду, число іменників. Числівники від 1 до 10.

На занятті необхідно розглянути основні збіжності та розбіжності між італійською та українською мовами; ознайомити студентів з правилами читання слів; навчитися вітатися та відповідати на запитання «Come ti chiami? Come stai?». Під час опрацювання теми студенти мають ознайомитися з закінченнями іменників чоловічого та жіночого роду та утворенням множини іменників та прикметників.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі зможуть читати текст італійською мовою, вітатися, знайомитися, вживати іменники та прикметники у множині.

Тема 2. Уподобання.

Кількість годин: 2 години.

Мета: удосконалити техніку читання; ознайомити здобувачів з новими лексичними одиницями; розвивати комунікативні здібності студентів та вміння

вести групову бесіду; поглибити вміння аудіювання; ознайомити з дієвідмінюванням дієслова «essere».

Зміст практичного заняття: Наголос в італійській мові. Звуки (/k-/tʃ/).

Опрацювання діалогу. Форми та функції означеного артикля. Присвійні займенники “mio, tuo”. Дієслова «essere».

Під час опрацювання теми необхідно ознайомитися прослухати та опрацювати діалог, звернувши увагу на дієслово «essere» та його форми. На занятті студенти знайомляться зі словосполученням “Mi piace..., ti piace...” та навчаються будувати діалоги про свої вподобання; вивчають форми та функції означеного артикля.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі зможуть будувати діалоги про свої вподобання, вживати в усному та писемному мовленні дієслово «essere»; правильно вживати означений артикль.

Тема 3. Презентація.

Кількість годин: 4 години.

Мета: створити ситуацію успіху й атмосфери зацікавленості для кожного здобувача вищої освіти; ознайомити здобувачів вищої освіти з новими ЛО; навчати монологічного й діалогічного мовлення; розвивати вміння сприйняття тексту на слух, розвивати комунікативні здібності студентів; розвивати навички письма; формувати навички правильної вимови звуків італійської мови.

Зміст практичного заняття: Представити себе. Дні тижня. Звуки (/k-/tʃ/, /g-/dʒ/). Особові займенники. Дієвідмінювання правильних дієслів для 1ї та 2ї особи однини. Питальні слова. Числівники від 10 до 100.

Під час опрацювання теми здобувачі вищої освіти вивчають дні тижні та навчаються запитувати та відповідати на запитання «Che giorno è oggi?»; знайомляться з числівниками до 100, формують навички із застосування числівників у своїй мові, а саме говорячи про свій вік, вартість предметів.

На занятті необхідно сформувані у студентів уявлення про дієвідмінювання дієслів в італійській мові.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі правильно вимовлятимуть звуки (/k-/tʃ/, /g-/dʒ/); зможуть розповідати про себе, будувати питальні речення, називати дні тижня.

Тема 4. Я і моя сім'я.

Кількість годин: 4 години.

Мета: удосконалювати техніку читання; навчати монологічного мовлення; розвивати вміння прослуховувати текст, ігноруючи незнайомі слова; розвивати комунікативні здібності студентів; розглянути форми неозначеного артикля, вживання прикметника та його закінчення.

Зміст практичного заняття: Основні країни та національності. Звуки (/k/, /n). Вживання прикметника та його закінчення. Розглянути форми неозначеного артикля.

Під час вивчення теми необхідно ознайомити студентів з вимовою звуків (/k/, /n); розглянути закінчення прикметників; опрацювати новий лексичний матеріал, а саме національності, прикметники та кольори; ознайомити з формами та функціями неозначеного артикля. На занятті студенти мають прослухати діалог та виконати до нього завдання.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі зможуть називати національність, описувати предмети; правильно застосовувати неозначений артикль.

Тема 5. У поїзді.

Кількість годин: 2 години.

Мета: розвинути лексичні навички; навчати діалогічного мовлення; розвивати вміння аудіювання, поглибити комунікативні здібності студентів; розвивати навички письма; формувати навички правильної вимови.

Зміст практичного заняття: Робота з діалогом. Опрацювання лексики, пов'язаної з поїздами та на вокзалі. Ввічлива форма. Звук (/r/). Дієслова *avere*, та *stare*. Числівники від 100 до 1000.

Під час опрацювання теми необхідно ознайомити студентів з дієвідмінюванням неправильних дієслів *avere* та *stare*, і розібрати сталі вислови з цими дієсловами. На занятті студенти опрацюють діалог, познайомляться з лексикою, пов'язаною з поїздами та на вокзалі. Для закріплення нової лексики студенти переглянуть відео та передбачається робота в парах, а саме студенти мають скласти діалоги за прикладом.

Очікувані результати: Після заняття здобувачі зможуть складати вести діалогічне мовлення за темою заняття.

Тема 6. Готель у Палермо.

Кількість годин: 4 години.

Мета: удосконалити навички правильної вимови звуків італійської мови; опрацювати й активізувати нову лексику, необхідну для роботи з текстами; поглибити навички із вживання форм теперішнього часу;

Зміст практичного заняття: Звуки (/p/-/b/,/v/). Робота з діалогом. Теперішній час Presente Indicativo правильних дієслів (-are, -ere, -ire).

Під час опрацювання й вивчення теми необхідно розглянути дієвідмінювання правильних дієслів в Presente indicativo. При виконанні граматичних вправ студенти мають звернути увагу на відмінності між дієсловами, що закінчуються на -ire. Для закріплення граматичного та лексичного матеріалу необхідно прослухати діалог та виконати вправи на розуміння прочитаного. Також треба розібрати вимову звуків (/p/-/b/,/v/).

Очікувані результати: після опрацювання теми студенти зможуть дієвідмінювати правильні дієслова в Presente indicativo, розпізнавати і розуміти дієслова в тексті.

Тема 7. Бронювання.

Кількість годин: 4 години.

Мета: ознайомити студентів з новим лексичним матеріалом; навчити вести діалог-розпитування; розвивати вміння сприйняття тексту на слух; закріпити навички із вживання артиклів; закріпити навички правильної вимови звуків.

Зміст практичного заняття: Робота з текстом. Забронювати номер в готелі. Звуки (/s/-/z/, /sk/-/ʃ/). Заперечна форма. Артиклі.

Під час опрацювання теми необхідно поглибити знання із застосування дієслів у теперішньому часі; закріпити вживання означеного та неозначеного артиклів. При виконанні граматичних вправ необхідно також повторити формування заперечної форми. Студенти мають прочитати текст та виконати завдання до нього. Під час заняття треба розглянути тему «Che ora è? A che ora..?» та навчитися відповідати на ці запитання.

Очікувані результати: після заняття здобувач вищої освіти зможе будувати діалоги за темою «In albergo»; правильно застосовувати артиклі; відповідатимуть на запитання «Che ora è? A che ora..?»; розрізнятимуть звуки (/s/-/z/, /sk/-/ʃ/).

Тема 8. Італія.

Кількість годин: 4 години.

Мета: опрацювати нову лексику; сформувати уявлення здобувачів про Італію; розвинути навички із вживання модальних дієслів в Presente indicativo; вдосконалювати вміння правильної вимови.

Зміст практичного заняття: Робота з текстом. Італія. Попросити дозволу. Звуки (/t/, /ts/-/dz/). Теперішній час Presente Indicativo модальних дієслів (*dovere, potere, volere*). Порядкові числівники.

Під час вивчення теми необхідно навчитися правильно вимовляти звуки (/t/, /ts/-/dz/); розширити знання про Італію італійською мовою, прочитавши текст та виконавши завдання на розуміння прочитаного. На занятті треба сформувати уявлення у здобувачів про дієвідмінювання модальних дієслів, розглянути їх особливості застосування у реченні.

Очікувані результати: Після заняття здобувачі зможуть вимовляти звуки (/t/, /ts/-/dz/); розповідати про Італію, вживати модальні дієслова в Presente indicativo.

Тема 9. Моя кімната.

Кількість годин: 6 години.

Мета: формувати лексичні навички; удосконалювати навичку вживання прийменників в усному та писемному мовленні на рівні фрази; навчати монологічного мовлення; розвивати навички письма; закріпити фонетичні навички.

Зміст практичного заняття: Робота з текстом. Запитати та вказати інформацію. Опис кімнату. Прості та артикульовані прийменники. Вимова подвійних приголосних.

Під час опрацювання й вивчення теми необхідно навчити здобувачів розрізняти та правильно вимовляти подвійні приголосні. Перед опрацюванням текстів треба розібрати функції простих прийменників та розібрати форми артикульованих прийменників. Студенти мають навчитися говорити про свій дім, описувати свою кімнату, вживаючи прийменники.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі вищої освіти розрізнятимуть подвійні приголосні та вмітимуть їх правильно вимовляти; демонструватимуть знання із застосування прийменників та вмітимуть описувати свою кімнату.

Тема 10. Розпорядок дня.

Кількість годин: 4 години.

Мета: ознайомити студентів з новою лексикою; навчити розповідати про свій день в опорі на схему; вдосконалювати уміння аудіювання та письма; сформуванню уявлення студентів про неправильні дієслова в теперішнього часу.

Зміст практичного заняття: Робота з текстом. Розпорядок дня. Тверді та глухі приголосні. Теперішній час *Presente indicativo* неправильних дієслів.

Під час вивчення теми слід повторити вираження часу італійською мовою; розглянути дієвідмінювання неправильних дієслів; прослухати та прочитати текст про розпорядок дня. На занятті студенти мають скласти розповіді про свій розпорядок дня і представити їх.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі зможуть правильно розповідати про розпорядок свого дня, вживати неправильні дієслова в теперішньому часі *Presente indicativo*.

Тема 11. Вільний час.

Кількість годин: 4 години.

Мета: вдосконалити навички застосування лексико-граматичних структур; розвивати вміння вести бесіду у групі; розвивати мовну здогадку та мовленнєву реакцію; розвивати вміння стисло переказувати текст; удосконалити навички із вживання неправильних дієслів в *Presente indicativo*; навчити правильно вживати дієслова *andare* та *venire*.

Зміст практичного заняття: Вільний час. Улюблене хобі. Теперішній час *Presente indicativo* неправильних дієслів *andare*, *venire*, *uscire*, *fare*. Дієслово *andare* та прийменники.

На занятті студенти мають розглянути дієвідмінювання неправильних дієслів *andare*, *venire*, *uscire*, *fare* та виконати граматичні вправи. Також треба опрацювати різницю між дієсловами *andare* та *venire*, і розібрати вживання дієслова *andare* з прийменниками. На занятті студенти прочитають текст про вільний час та обговорять свій вільний час та хобі. У ході роботи студенти ознайомляться зі сталими висловами з дієсловом *fare*.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі зможуть розказувати про свій вільний час та хобі, розрізнятимуть дієслова *andare* та *venire*, вмітимуть дієвідмінювати неправильні дієслова *andare*, *venire*, *uscire*, *fare* в теперішньому часі.

Тема 12. Музичні інструменти.

Кількість годин: 4 години.

Мета: удосконалити навички володіння мовним матеріалом; розвивати вміння сприйняття тексту на слух, поглибити компетенції усного монологічного мовлення; сформувані уявлення здобувачів про нове граматичне явище - конструкції *c'è, ci sono*.

Зміст практичного заняття: Музичні інструменти. Похідні прийменники. Конструкція *c'è, ci sono*.

Під час опрацювання й вивчення теми необхідно розглянути вживання та форми конструкції *c'è, ci sono* і похідних прийменників та закріпити нові знання, виконавши завдання на закріплення граматичного матеріалу. На занятті студенти мають опрацювати лексику «*Strumenti musicali*», переглянути відео та обговорити його.

Очікувані результати: після вивчення теми здобувачі вмітимуть описувати розташування предметів, правильно вживати конструкцію *c'è, ci sono*. Також вмітимуть називати основні музичні інструменти італійською мовою.

Тема 13. Нові музичні таланти.

Кількість годин: 4 години.

Мета: удосконалювати техніку читання; навчати діалогічного мовлення; розвивати комунікативні здібності студентів; розвивати мовну здогадку та мовленнєву реакцію; розвивати вміння стисло переказувати текст; систематизувати знання із вживання неправильних дієслів.

Зміст практичного заняття: Мій університет. Звуки (*/i/-/a/-/u/*), (*/e/-/ε/*).
Неправильні дієслова в теперішньому.

Під час опрацювання й вивчення теми необхідно розглянути звуки (*/i/-/a/-/u/*), (*/e/-/ε/*). На занятті студенти мають опрацювати текст про університет та підготуватися до переказу тексту; удосконалити навички із застосування неправильних дієслів в теперішньому часі.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі вимовлятимуть коректно звуки (*/i/-/a/-/u/*), (*/e/-/ε/*), розповідатимуть про університет, вмітимуть будувати речення з неправильними дієсловами в *Presente indicativo*.

Тема 14. Підемо на джаз?

Кількість годин: 2 години.

Мета: закріпити навички вимови; активізувати вживання лексичних одиниць; монологічного мовлення; вдосконалювати навички аудіювання; навчити розпізнавати та розуміти граматичне явище займенники в функції прямого доповнення та займенник *ne* у реченні.

Зміст практичного заняття: Робота з текстом. Запросити та відхилити запрошення. Звуки (/o/-/ɔ/). Займенники в функції прямого доповнення та займенник *ne*.

Під час вивчення теми необхідно опрацювати діалог та виконати вправи до нього. На основі прочитаного тексту розібрати нову граматичну тему - займенники в функції прямого доповнення та займенник *ne*, виконати вправи на засвоєння. На занятті студенти мають ознайомитися з висловами, які прийняти або відхилити запрошення.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі зможуть правильно вимовляти звуки (/o/-/ɔ/), відповідати на запитання та перекладати арії з займенники в функції прямого доповнення та займенник *ne*, вмітимуть приймати або відхиляти запрошення.

Тема 15. Симфонічний оркестр.

Кількість годин: 4 години.

Мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з новими ЛО; навчати діалогічного мовлення; розвивати вміння сприйняття тексту на слух, розвивати комунікативні здібності студентів; вдосконалювати навички правильної вимови звуків італійської мови.

Зміст практичного заняття: Зіяння, дифтонги, трифтонги. Симфонічний оркестр. Прислівники часу. Прислівник місця *ci*. Займенники в функції прямого доповнення та займенник *ne* з модальними дієсловами.

На занятті необхідно сформулювати у здобувачів уявлення про зіяння, дифтонги, та трифтонги. Студенти розповідають про свої звички, вживаючи прислівники часу, навчаються замінювати обставини місця часточкою *ci*. Також студенти розглядають застосування займенників в функції прямого доповнення та займенник *ne* з модальними дієсловами. Під час опрацювання теми здобувачі читають текст про симфонічний оркестр та виконують вправи на засвоєння прочитаного.

Очікувані результати: після опрацювання теми здобувачі розрізняють фонетичні явища зйання, дифтонги та трифтонги; розповідають про симфонічний оркестр; будують речення з часточкою сі.

3. Рекомендовані джерела

1. Боровенська Т.О. Benvenuto all'opera italiana: навчальний посібник з італійської мови для студентів спеціальності «Академічний спів»/Т.О. Боровенська. Харків: ФОП Панов А.М., 2019. 142 с.
2. Brioschi D., Martini-Merschmann. L'italiano nell'aria 1. Corso di italiano per cantanti lirici e amanti dell'opera. Edilingua., 2015. 196 p.
3. Brioschi D., Martini-Merschmann. L'italiano nell'aria 2. Corso di italiano per cantanti lirici e amanti dell'opera. Edilingua, 2016. 240 p.
4. Brioschi D., Martini-Merschmann. Dispensa di pronuncia. L'italiano nell'aria 1. Corso di italiano per cantanti lirici e amanti dell'opera. Edilingua, 2015. 31 p.
5. Latino A., Muscolino M. Una grammatica italiana per tutti 1. Regole d'uso, esercizi e chiavi per studenti stranieri. Edilingua, 2014. 204 p.
6. Ziglio L., Rizzo G. Espresso 1. Corso di italiano. Alma Edizioni. Firenze. 2008. 232 p.
7. Marin T. Progetto Nuovissimo italiano 1. Corso di italiano. Roma: Edilingua, 2019. 224 p.
8. Marin T. Progetto Nuovissimo italiano 2. Corso di italiano. Roma: Edilingua, 2020. 228 p.
9. «L'italiano per l'opera». Firenze: Alma Edizioni, 2021. 237 p.
10. Mazzota C. Italiano in pratica. Firenze: Alma Edizioni. 2020. 144 p.
11. Marin T. Progetto italiano per cinesi. Corso multimediale di lingua e civiltà ital. Roma: Edilingua, 2009. 246 p.
12. L'Italia è cultura. Musica, cinema e teatro. Edilingua, 2003.
13. Ruggeri S., Ruggeri F. Cento dubbi della grammatica italiana. Firenze: Alma Edizioni, 2019. 159 p.
14. Manella C., Tanzini A.. L'italiano da soli. Esercizi e test di grammatica italiana. Firenze: Edizioni Progetto Lingua, 2009. 270 p.
15. Massimo Naddeo C.. I pronomi italiani. Grammatica-esercizi-giochi. Firenze: Alma Edizioni, 2017. 96 p.
16. Consonno S., Rossin E. Le congiunzioni italiane e altre parole difficili. Regole e esercizi. Roma: Alma Edizioni, 2019. 112 p.
17. Sorella A. Manualetto di dizione. Pescara: Libreria dell'Università Editrice, 2001. 76 p.
18. Amati D., Bacci P. Un tuffo nel'azzurro 1, 2. Corso di italiano, 2002. 192 p.
19. Marin T., Magnelli S.. Progetto 1, 2. Corso di italiano. 2006.
20. Sandrini M. Storie di italiani famosi. Firenze: Alma Edizioni, 2020. 123 p.

4. Рекомендовані інтернет-ресурси

1. Посилання на словники. URL:

<https://it.forvo.com/>

<http://www.dizionario.rai.it/>

<https://www.multitran.com/m.exe?l1=23&l2=2>

2. Архів медійних ресурсів із додатковими лексико-граматичними вправами.
URL:

<http://www.impariamoitaliano.com>

<https://italianoperstranieri.loescher.it/archivio-di-grammatica>

3. Архів онлайн-журналів італійською мовою. URL: <https://amadeusmagazine.it>

<https://www.blogdellamusica.eu>

<http://www.classicvoice.com>

4. Архів онлайн-відео. URL:

<http://www.ovovideo.com/giacomo-puccini/>

https://www.youtube.com/watch?v=RKO_uv2Ia_Q

<https://www.youtube.com/watch?v=2uepjt4tKl4>

5. Архів аудіокниг. URL:

<http://www.librivivi.com/audiolibri/classifica/>

6. Посилання на електронний підручник «L'italiano per l'opera». Firenze : Alma Edizioni, 2021. 237 p. URL:

<https://www.blinklearning.com/coursePlayer/corso2.php?idcurso=3871797>

7. Архів інтерактивних ігор. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<https://wordwall.net/it/resource/3550883/italiano/giornata-tipo>